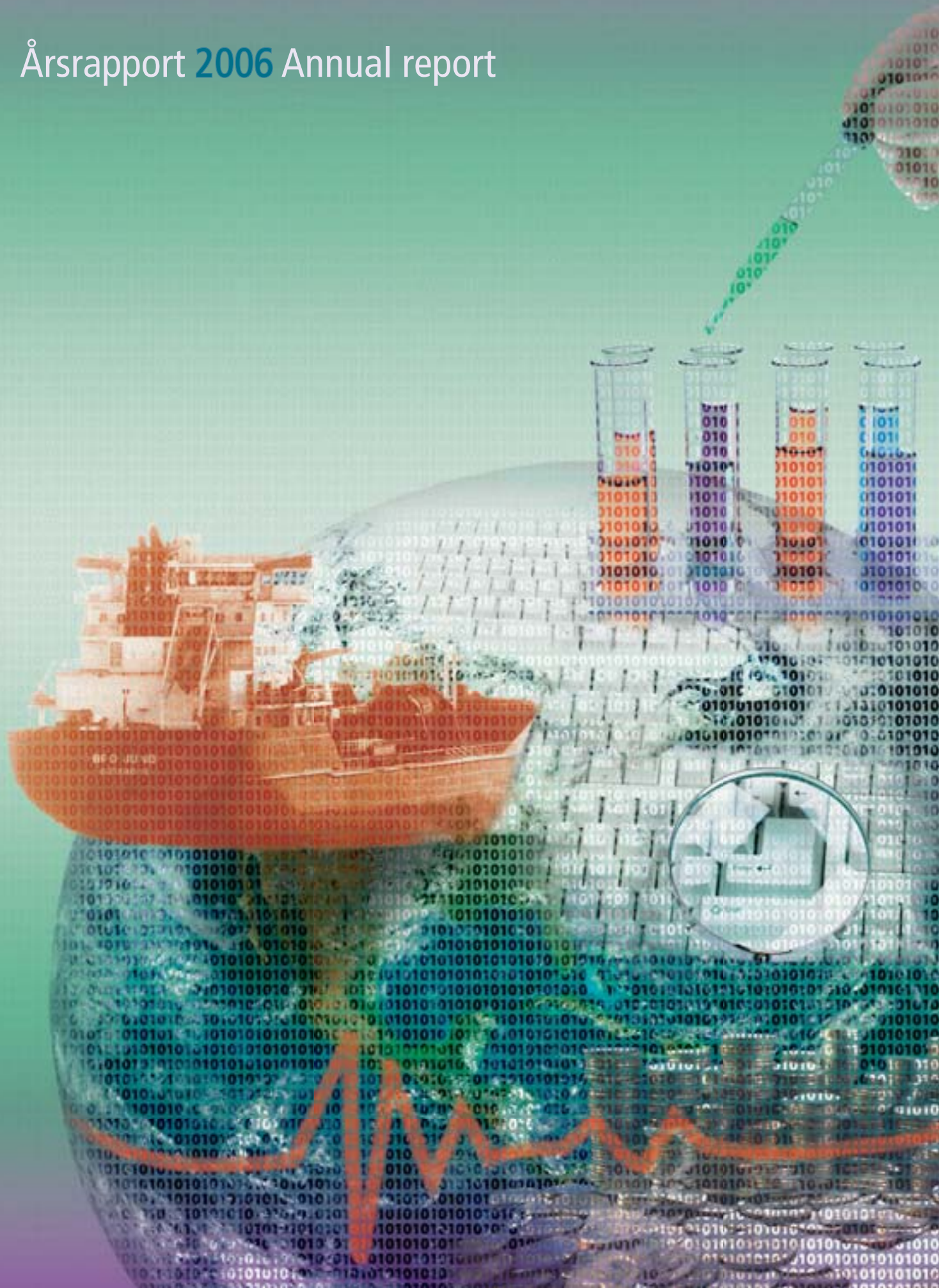

Årsrapport 2006 Annual report

Styrets beretning 2006

Report from the board of directors 2006

Norsk Regnesentral (NR) er et forskningsinstitutt samlokalisert med Universitetet i Oslo (UIO). Instituttet arbeider med forskning og utvikling innen de to fagområdene statistisk-matematisk modellering og informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). På begge fagområdene holder NR et høyt internasjonalt nivå.

NRs visjon er å frembringe forskningsresultater som brukes og synes. I 2006 har NR bistått Skatteetaten med å tilby bestilling av skattekort ved bruk av mobil, styrket risikostyringen i flere sparebanker gjennom å utvikle en modell som måler bankens totale risiko og hjulpet Statoil med å finne nye oljereservoarer ved bruk av seismikk.

NR har blitt vertsinstitusjon for et senter for forskningsdrevet innovasjon innen statistikk med oppstart i begynnelsen av 2007. Senteret skal arbeide med problemstillinger som er viktige for områdene finans, petroleum, marin og helse. Tildelingen bekrefter at NR, sammen med partnere, er internasjonalt ledende innen statistikk, og at statistikk er meget viktig for å ta de riktige beslutningene innen disse fire anvendelsesområdene.

NR har lange tradisjoner innen IKT-området. I 2006 ble eInclusion et nytt innsatsområde i tillegg til sikkerhet og multimedia. IKT-avdelingen har posisjonert seg godt i løpet av 2006 og har ved inngangen til 2007 en god portefølje med prosjekter.

Oppdragsforskning

I 2006 ble 47 % (48 % i 2005) av NRs prosjekter finansiert av norsk næringsliv, 31 % (29 %) av Norges forskningsråd og 12 % (13 %) av offentlig forvaltning. Internasjonale prosjekter utgjorde 10 % (10 %). Forskningsrådet ga en grunnbevilgning på 3,9 millioner i tillegg til finansiering av strategiske programmer, prosjektbevilgninger og midler som gikk via bedrifter. Oppdragsgivere fra norsk næringsliv omfatter alt fra store bedrifter som Hydro, Statoil og TV2 til en rekke mindre bedrifter og andre forskningsmiljøer. NR fokuserer på problemstillinger som er sentrale for våre oppdragsgivere og partnere i deres fremtidige verdiskaping. Det er vår erfaring at langsiktig samarbeid tjener til å oppnå dette.

NR har et stort kontaktnett og en meget sammensatt oppdragsportefølje innen begge fagområdene. Innen statistisk modellering arbeides det blant annet med å estimere olje- og gasspriser, sammenstille forskjellige satellittbilder for forbedret datapresentasjon, samt å estimere sildebestanden. Innen IKT er noen av oppgavene å beskrive hvilke elektroniske spor vi etterlater, evaluere kvaliteten på TV-signaler ut til mottaker og tilrettelegge datasystemers brukergrensesnitt for personer med nedsatt funksjonsevne.

Statsbudsjettet for 2007 er omtalt som et hvileskjær for forskningen. De teknisk-industrielle instituttene forventer, i tråd med Forskningsmeldingen, en betydelig økning i basisbevilgningen. Stortinget ønsker en betydelig vekst i forskningen finansiert av næringslivet. Det forutsetter at Stortinget selv prioriterer brukerstyrt og næringsrettet forskning som kan utløse forskning finansiert av næringslivet. IKT-meldingen som ble lagt fram i desember 2006, viser at IKT er det eneste av de prioriterte forskningsområdene som ikke har fått noen vekst siden 2000. Forskning innen IKT utført ved

universiteter, høyskoler og institutter har hatt en betydelig reduksjon i en tiårsperiode. IKT er i en særstilling som forskningsområde da alle næringer og offentlig sektor er avhengig av forskning innen dette feltet.

Årsregnskap og økonomi

Årets resultat var kr 2 829 384. Oppdragsporteføljen er meget god både for statistikk- og IKT-området. Styret anser at instituttet er i en god driftssituasjon og er ikke kjent med at det etter regnskapets avslutning har oppstått forhold som påvirker vurderingen av instituttets finansielle posisjon. Årets overskudd disponeres i sin helhet ved overføring til annen egenkapital. Opptjent egenkapital inklusiv grunnkapital er kr 38 139 135 og egenkapitalandelen utgjør 66 %. NR har en solid egenkapital. Overskuddslikviditeten er plassert i bankinnskudd og i en diversifisert fondsportefølje med relativt lav risiko. Styret legger til grunn for årsoppgjøret at grunnlaget for videre drift er tilstede.

Arbeidsmiljø og personalforhold

De ansatte er NRs viktigste ressurs. NR har et faglig stimulerende arbeidsmiljø der medarbeiderne har store muligheter til å utvikle seg. Antall årsverk er økt fra 56 pr. 1.1.2006 til 58 pr. 1.1.2007. NR har et tett samarbeid med Universitetet i Oslo og seks universitetsansatte har bistillinger og fire doktorgradsstudenter sitter hos NR. Arbeidsmiljøet ved NR er godt. Kvinneandelen i forskerstaben har økt fra 24 % til 29 % og er i administrasjonen 55 %. NR har en større andel av kvinnelige forskere enn det som er typisk innen fagområdene og ønsker å styrke dette ytterligere på alle nivåer i organisasjonen. Totalt var sykefraværet på 2,6 %, noe instituttet er fornøyd med. Instituttet forurenser ikke det ytre miljøet.

Kompetanse

NR vektlegger solid faglig arbeid. NR er som et oppdragsforskingsmiljø, helt avhengig av god gjennomføringsevne og at våre oppdragsgivere er fornøyd med leveransene. NR utvikler grunnleggende kunnskap og er aktive i å formidle denne kunnskapen i vitenskapelige tidsskrifter og bruke den på anvendte problemstillinger.

NR har tre strategiske instituttprogrammer som finansieres av Norges forskningsråd:

- Statistisk analyse av risiko
- Bruk av metadata til å redusere software entropi
- Neste generasjons fjernmålingsalgoritmer

Disse prosjektene og andre faglig utfordrende prosjekter frembringer nye forskningsresultater og er viktige for kompetanseoppbyggingen ved instituttet. Forskningsrådets grunnbevilgning er benyttet til metodeutvikling og vitenskapelig publisering.

Utsikter

Både IKT og statistisk modellering er høyt prioritert og viktige for verdiskapingen i Norge. Utsiktene for NR bedømmes derfor som gode. NR går inn i 2007 med en historisk høy oppdragsportefølje som er jevnt fordelt mellom de tre forskningsavdelingene. Langsiktige kontrakter gir grunnlag for solid faglig arbeid og videre vekst. Styret takker alle medarbeidere for solid innsats i 2006.

NR's board of directors (from left): Torbjørn Stølan, Knut Holmqvist, Jan Thomsen (vice-chairman), Kristian Ranestad, Hans Erik Horn (chairman), Lars Holden (managing director), Arnhild Schia, and Magne Aldrin.

Applied Research

A large number of projects were carried out at the Norwegian Computing Center (NR) in 2006. Industry and commerce financed 47 % of NR's projects in 2006, while the Research Council of Norway contributed 31 %, the public sector provided 12 %, and international projects, both private funding and EU's 6th Framework Programme, financed 10 %. The industrial customers are large companies like Hydro, Statoil and BioMar, in addition to a substantial number of smaller companies and other research institutes. NR has several projects in EU's 6th Framework Programme and is actively applying for projects in the 7th Framework Programme.

In June 2006, NR was awarded a new major, eight years research program called Statistics for Innovation. NR heads a partnership of several private companies and academic institutions with the object to enhance innovation in four major industrial sectors through improved or novel use of statistical methodology.

Finance

The net result for 2006 was NOK 2.8 million. The financial position of NR is good with equity of NOK 38.1 million and an equity ratio of 66 %.

Personnel

NR considers the employees as its most valuable asset. It is important to give the employees opportunities to enhance their scientific skills. At the end of 2006, NR had 64 employees including 55 researchers. Being located at the campus of the University of Oslo, NR has a strong link to the university. NR has six University professors working part-time. Furthermore, NR devotes resources to academic education and supervision of students.

Market

NR has a strong market position as a contract research organisation. NR has one of Europe's largest groups in statistical modelling. A large number of applied problems are studied; for instance financial risk, logistics in the fish farming industry, description of geology in petroleum reservoirs, and monitoring of the climate by use of remote sensing. NR also holds a high level of expertise in ICT. Some representative projects are handling of privacy information and use of new devices in the communication between the Directorate of Taxes and the citizens.

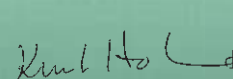
NR's two research areas are important within almost all sectors in society. New ICT solutions are continuously developed, leading to new challenges and opportunities. The extensive collection of data entails an increasing market for our analyses within finance, resource evaluations and remote sensing. NR has a unique competence within statistics in general, as well as selected areas within ICT. Strategic research programs granted by the Research Council of Norway stimulate further efforts.

Oslo, 15. februar 2007

Hans Erik Horn
Styrets leder/Chairman

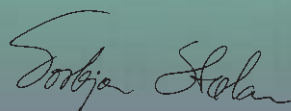

Jan Thomsen
Nestleder/Vice-chairman

Kristian Ranestad

Knut Holmqvist

Magne Aldrin

Arnhild Schia

Torbjørn Stølan

Lars Holden
Adm.direktør/Managing director

Årsregnskap 2006 *Financial statement 2006*

Extract of financial statement in NOK

RESULTATREGNSKAP	2006	2005	REVENUES
DRIFTSINNTEKTER	51 803 828	50 911 874	REVENUES
Direkte eksterne prosjektkostnader	3 393 686	4 510 421	Project expenses
Lønn og sosiale utgifter	40 839 942	39 607 119	Salaries
Ordinære avskrivninger	1 000 540	940 594	Depreciation
Andre driftskostnader	5 778 655	4 965 432	General expenses
DRIFTSKOSTNADER	51 012 823	50 023 566	TOTAL OPERATING EXPENSES
DRIFTSRESULTAT	791 005	888 308	INCOME FROM OPERATIONS
FINANSPOSTER			FINANCIAL ITEMS
Finansinntekter	2 220 107	1 959 977	Financial income
Finanskostnader	181 728	232 031	Financial expenses
SUM FINANSPOSTER	2 038 379	1 727 946	NET FINANCIAL ITEMS
ÅRETS RESULTAT	2 829 384	2 616 254	NET PROFIT
BALANSE	2006	2005	BALANCE SHEET
EIENDELER			ASSETS
Bygning	11 811 760	12 099 852	Property
Driftsløsøre, inventar, maskiner o.l.	1 604 345	959 881	Operational assets
Aksjer m.v.	155 000	155 000	Shares
Pensjonsmidler, netto	4 944 535	4 935 393	Pension reserve
SUM ANLEGGSMIDLER	18 515 640	18 150 126	TOTAL OPERATIONAL ASSETS
Kundefordringer	6 466 646	6 922 618	Accounts receivable
Oppdrag i arbeid	2 350 000	2 798 000	Work in progress
Andre fordringer	1 254 023	1 429 684	Other current assets
Andre investeringer	24 987 815	19 905 930	Other investments
Bankinnskudd	4 348 702	7 408 290	Bank deposits
SUM OMLØPSMIDLER	39 407 186	38 464 522	TOTAL CURRENT ASSETS
SUM EIENDELER	57 922 826	56 614 648	TOTAL ASSETS
EGENKAPITAL OG GJELD			EQUITY AND LIABILITIES
Grunnkapital	4 000 000	4 000 000	Contributed capital
Annen egenkapital	34 139 135	31 309 751	Retained earnings
SUM EGENKAPITAL	38 139 135	35 309 751	TOTAL OWNERS' FUND
LANGSIKTIG GJELD	2 486 435	4 101 426	LONG-TERM LIABILITIES
Leverandørgjeld	1 983 994	1 145 749	Accounts payable
Skyldig offentlige avgifter/skatter	3 573 219	4 381 435	Accrued expenses and taxes
A konto prosjekter	3 683 000	3 890 000	Advance payments
Annen kortsiktig gjeld	8 057 043	7 786 287	Other current liabilities
SUM KORTSIKTIG GJELD	17 297 256	17 203 471	TOTAL CURRENT LIABILITIES
SUM GJELD	19 783 691	21 304 897	TOTAL LIABILITIES
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	57 922 826	56 614 648	TOTAL EQUITY AND LIABILITIES

See www.nr.no for a full financial statement with all notes

Kapitaldekning og totalrisiko

Basel II and total risk modelling

Hovedprinsippet bak det nye regelverket for kapitaldekning (Basel II) er at finansinstitusjoners faktiske risiko skal måles mer presist. Dette betyr mer avansert bruk av statistisk modellering både for store og mindre finansinstitusjoner.

Hovedfokuset i Basel II er på kredittrisiko og operasjonell risiko, men finansinstitusjonene skal også vurdere sitt kapitalbehov i forhold til sin totale risiko (ICAAP).

NR utviklet i 2004 en statistisk modell for beregning av kapitalbehov for DnB NOR. Denne modellen har vakt oppsikt både nasjonalt og internasjonalt. I 2006 har vi utviklet tilsvarende modell for to mindre banker, Sparebanken Sogn og Fjordane og Sparebanken Sør. Modellen skal gi en mest mulig realistisk beskrivelse av den totale risikoen til bankene ett år fram i tid.

Vi antar at totalrisikoen til sparebankene kan splittes i tre hovedtyper: kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. I modelleringen av kredittrisiko har vi valgt å basere oss på metodikken bak IRB-metoden i Basel II. Hovedelementet i markedsrisikomodellen er en simulering av framtidige renter og aksjekurser, mens modellen for operasjonell risiko hovedsakelig er basert på ekspertkunnskap. I tillegg til gode modeller for hver av risikotypene, er det viktig å kunne gjenskape den reelle korrelasjonen mellom dem så godt som mulig. Simuleringsbasert metodikk er helt avgjørende for å få til dette.

Photo: www.photos.com

The Basel II international capital framework demands advanced statistical modelling in banking. The main focus of Basel II is on credit and operational risk. However, the banks also are required to have a strategy for assessing overall capital adequacy. This means that they need a model that aggregates the different risk types to assess the total risk.

I 2006 NR have developed a total risk model for two smaller Norwegian banks, Sparebanken Sogn og Fjordane and Sparebanken Sør. The total risk distribution is obtained through Monte Carlo simulation of the risk components, incorporating current expert knowledge of the correlation between different risk types.

Uforutsigbare priser?

Unpredictable prices?

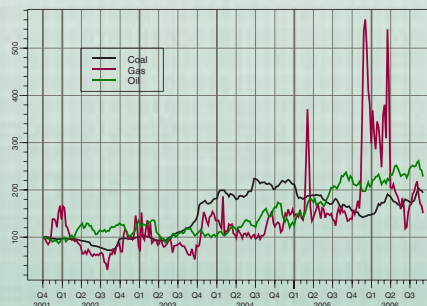
Svært mye avhenger av framtidens olje- og gasspriser, enten det er kontrakter, utbygging av kraftverk eller landets økonomi. Derfor er det viktig å anslå hvordan de vil utvikle seg.

Oljeprisene påvirkes av mange forhold, deriblant politiske beslutninger. Fra tid til annen endrer de derfor karakter. Det gjør det utfordrende å modellere dem. Vil prishistorien gjenta seg? Gassprisene avhenger i nokså stor grad av oljeprisene. Dessuten har det europeiske gassmarkedet forandret seg mye de siste årene, blant annet på grunn av rørledningen mellom Storbritannia og Belgia, som sto ferdig i 1999.

Samvariasjon

På oppdrag fra Hydro har NR utviklet en prismodell for olje og gass. Resultatet av en årelang utvikling er en stadig mer kompleks modell. Denne tar hensyn til sammenhengen mellom gass- og oljepriser. Samtidig søker den å gjenskape særtrekk slik som prishopp i gassindeksene som følge av, for eksempel, at rørledningen er stengt. Den nåværende versjonen av systemet håndterer flere samvarierende olje- og gassindekser simultant. Den siste nyvinningen er inklusjon av kullindekser i modellen. I likhet med gasspriser er disse tett knyttet til oljepriser.

Weekly coal, gas and oil prices

Example of coal, gas and oil prices on a weekly resolution from 2001 to 2006 (normalised, such that the first price is 100).

Many important decisions depend on future oil and gas prices, making price predictions increasingly important.

The behavior of oil prices tends to change substantially from time to time. It is therefore challenging to find a suitable price model. Gas prices are strongly related to oil prices. Moreover, the European gas market has evolved a lot over the last years, in particular due to the pipeline between Great Britain and Belgium.

Co-variation

NR has developed a model for oil and gas prices for Hydro. In addition to the co-variation of oil and gas indices, the model tries to reproduce the stylised traits of the price series. Currently, the system handles several interdependent oil and gas indices simultaneously. The latest improvement is the inclusion of coal indices in the model. Like gas prices, these are closely related to oil prices.

Hvor mange sild er det i havet?

Uncertain number of fish in the sea

En av de store utfordringene ved måling av fiskebestander er å anslå usikkerheten ved å ta hensyn til alle kilder til målefeil/usikkerhet.

Sammen med Havforskningsinstituttet har NR sett på estimering av antall norsk vårgytende sild i overvintringsområdene Vestfjorden og havområdene utenfor Vesterålen. Et forskningsfartøy måler årlig tettheten av sild med ekkolodd og alder/lengde på enkeltfisk fra trålprøver. Basert på dette anslås sildebestanden.

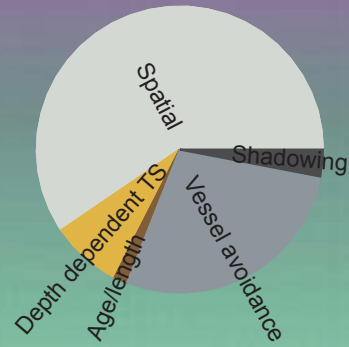
Usikre målinger og usikkert estimat

Anslagene er usikre. En klarer blant annet aldri å undersøke hele sildefeltet. Forskningsfartøyet måler kun en smal stripe i et stort hav. Dessuten kan sildefeltet flytte på seg i løpet av et tokt.

Bestandsestimatene kan bli bedre

Bedre teknisk utstyr og ny beregningsmetodikk gjør det mulig å ta hensyn til mange samtidige kilder til målefeil/usikkerhet, og å vise hvilke av disse som betyr mest. Det gir et riktigere bilde av totalusikkerheten og gir informasjon om hvordan en kan forbedre bestandsestimatene. Metodikken er generell, og kan også brukes på andre fiskearter.

Vestfjord 2002

Relative contribution from five different sources to uncertainty of Norwegian spring-spawning herring abundance in 2002.

Quantification of the uncertainty related to fish abundance estimates is a major challenge. NR and the Institute of Marine Research have described how the total uncertainty of the abundance estimate of Norwegian spring-spawning herring is affected by many sources of uncertainty. As an example, length, weight and age are measured only for a few thousand fish. What if the measurements had taken place at another location or time of the day?

The method is applied to Norwegian spring-spawning herring, but can be applied on acoustic survey estimates of pelagic fish in general. The framework seems to be a promising tool for reducing the uncertainty in the abundance estimates.

Kampen mot antibiotikaresistens

Modelling of resistance to antibiotics

Antibiotika er en legemiddelgruppe som i mer enn 60 år har vært svært effektiv i behandlingen av bakterielle infeksjonssykdommer. Derfor har det også vært et høyt, og til tider ukritisk, forbruk av antibiotika. Dermed har flere og flere bakterier utviklet resistens mot en eller flere typer antibiotika.

Dette har skapt et økende helseproblem, selv om Norge og Skandinavia har et lavere forbruk av antibiotika og lavere forekomst av resistente bakterier enn de fleste land i Europa. Bakterienes økende grad av motstandsdyktighet fører til færre behandlingsalternativer ved så vel vanlige som alvorlige infeksjoner. Resistensmekanismene hos bakteriene er også i stadig utvikling samtidig som det utvikles få nye antibakterielle midler. Det er derfor viktig å kartlegge risikofaktorer for utvikling av antibiotikaresistens.

Analyse av tidsrekker

NR deltar i et samarbeidsprosjekt mellom tre norske sykehus; Aker universitetssykehus, Sykehuset Asker og Bærum og Rikshospitalet-Radiumhospitalet, der hovedmålet er å identifisere og analysere sammenhenger mellom bruk av antibiotika, ulike smitteverntiltak og antibiotikaresistens på sykehus. Statistiske modeller basert på tidsrekkeanalyse skal brukes til overvåking av resistensutvikling. De vil også være viktige for å identifisere kostnadseffektive tiltak for å motvirke utviklingen av antibiotikaresistens.

Photo: www.photos.com

The efficiency of antibiotics has over a long period led to overuse and misuse, causing the bacteria to develop resistance to one or more antibacterial agents. Infections and diseases that were successfully treated by antibiotics are now becoming an increasing public health problem. Thus, it is important to investigate the relation between antibiotics use and resistance in order to prevent and control the development of bacterial resistance. NR participates in a joint research project between three Norwegian hospitals, where the main goal is to identify and analyze relations between antibiotics use, infection control precautions and resistance to antibiotics in hospitals.

Lokal oppdatering av faciesmodeller

Local update of facies models

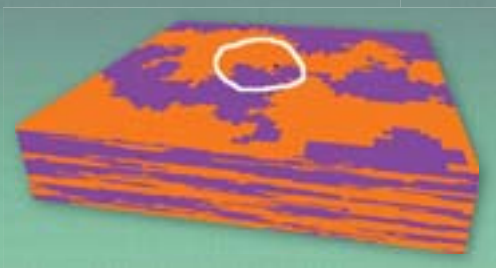

Figure 1: A local update is required around the new well.

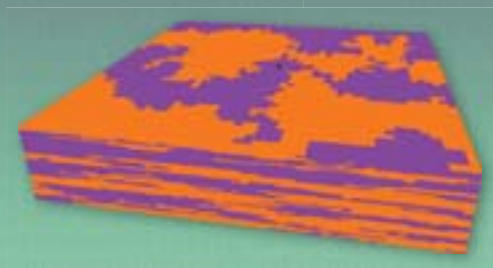

Figure 2: Result produced by the update algorithm.

I gamle dager da norsk sokkel var fylt av olje, brønnene var vertikale og Riksantikvaren ikke arbeidet med Ekofisk, var boring av nye oljebørner ikke noe som skjedde hver dag i Nordsjøen. Modellene var enkle, og hvis det kom inn data som ikke passet, kastet man de bare og startet på nytt. Nå er modellene store og komplekse, og nye data kommer inn hele tiden. Dette krever nye metoder for dataintegrasjon.

Faciesmodeller

Når man skal bygge opp en datamodell for et oljereservoar begynner man ofte med å modellere fordelingen av ulike steintyper eller *facies* i undergrunnen. Avhengig av blant annet den geologiske formasjonen og mengden av data, vil man velge en eller flere ulike simuleringsteknikker for å lage en eller flere *realisasjoner* av mulige faciesfordelinger. Etter faciesmodellering kan man gå videre og simulere petrofysiske egenskaper som porøsitet og permeabilitet. Når disse er på plass, kan man legge inn brønner og lage numeriske modeller for olje, gass og vann og studere hvordan de flyter i modellen.

In the good ol' days when the continental shelf was soaked in oil, the wells were vertical, and the Directorate for Cultural Heritage had no interest in Ekofisk, new oil wells were not drilled every day in the North Sea. The models were simple, and if they did not fit new data they were scrapped and we started all over again. Nowadays, the models are large and complex and take a long time to build, and new data is coming in all the time. New methods for data integration are asked for.

Facies models

When constructing a model for an oil reservoir, one often starts by modelling the facies (rock types). Depending on the geological setting, the abundance of data, one selects one of several different simulation techniques to generate one or more realizations of possible facies distributions. With facies modelling in place, petrophysical properties are added by simulating porosity and permeability.

Lokal oppdatering

Med mange års produksjonsdata kan det være *meget* tidkrevende å finne realisasjoner som stemmer overens med alle kjente dynamiske og statiske data. Derfor vil man unngå å måtte simulere alt fra grunnen av dersom en ny brønn ikke skulle stemme eksakt med den gamle realisasjonen. En løsning er lokal oppdatering av faciesmodeller ved hjelp av sekvensiell indikatorsimulering slik den er blitt implementert ved NR for Roxar Software Solutions.

Local update

In situations where many years of production data are available, it can be very laborious and time-consuming to find realizations fitting all dynamical and static data. Hence, one would like to avoid having to start all over if a new well brings in data in conflict with the old realizations. A solution may be the local update of facies models using sequential indicator simulations as implemented at NR for Roxar Software Solutions.

IKT for alle

DIADEM - Delivering Inclusive Access for Disabled or Elderly Members of the community

Norsk Regnesentral (NR) forsker på brukergrensesnitt, universell utforming og utvikling av fleksible IKT-løsninger som kan brukes av personer med ulike forkunnskaper og fysiske og kognitive forutsetninger.

Målet for forskningen er å utvikle og tilpasse teknologi som kan bidra til å fjerne hindringer og legge til rette for at alle inkluderes i informasjonssamfunnet. NR samarbeider med Karde AS på dette forskningsfeltet.

Dynamisk tilpassing

I et av NRs EU-prosjekter, DIADEM (**D**elivering **I**nclusive **A**ccess for **D**isabled or **E**lderly **M**embers of the community) er målsetningen å gjøre det enklere for eldre og personer med ulike kognitive forutsetninger å fylle ut elektroniske («online») skjemaer. Elektroniske skjemaer er skjemaer som er tilgjengelige på internett og kan bli utfylt og oftest sendt via en datamaskin.

The goal of DIADEM is to provide an adaptable web browser interface, to enable people who suffer a reduction of cognitive skills, to interact with web based forms.

This will be achieved by developing an expert system (ES) which monitors the user, adapting and personalising the computer interface. The resulting system will be a plug-in to a web browser that monitors the ability of the user to interact with the system and dynamically offers personalisation of the interface to optimise assistance to that specific user. The system will ensure that the many services available over the internet are open and accessible to as many people as possible, whilst providing privacy and security. Service providers need to use the Web Services standard and provide some fixed meta-level data about the dialogue structure.

The technology will also be extended into the work place enabling people to be in more control of their working environment and their working life. Research and experience from different areas, such as e-learning, use of profiles, personalisation techniques, as well as multimedia will be useful in this work.

Det skal brukes ekspertssystemer til å analysere brukeratferden og til å tilpasse brukergrensesnittet til sluttbrukeren. Én av hovedutfordringene vil være å få systemene til å tilpasse seg på en enkel og dynamisk måte. I denne forskningen ser vi muligheter for å kombinere teknikker fra ulike områder, som analyse av bruksmønstre, bruk av brukerprofiler og personalisering, tilgjengelighet og universell utforming, bruk av multimedia til å framstille den samme informasjonen på, samt e-læring.

Prosjektets resultater vil bli tatt i bruk i to norske bedrifter som deltar i DIADEM. More vil benytte den nye kunnskapen i sine nettbaserte skjema- og datainnsamlingstjenester. Bluegarden vil bruke den i personaladministrative tjenester hos sine kunder.

In brief DIADEM will:

- *Create software components that can front-end existing services with an intelligent, supportive, and personalised user interface.*
- *Perform research to select the most effective technology features and strategies to assist the target group.*
- *Develop hardware layouts for places where several users share one access point, such as public libraries.*
- *Establish guide-lines and working practices for deploying the technology and assisting disabled citizens.*

The consortium is co-ordinated by the School of Information Systems, Computing and Mathematics at Brunel University, UK. The other project partners are Norsk Regnesentral, Karde AS, Bluegarden (IT supplier), MORE (IT supplier) CSI-Piemonte (Italy - State owned IT services for the Piemonte region), Sheffield City Council (UK), and Citta Di Torino (Italy)

Photo: www.photos.com

SAND – Statistisk analyse av naturressursdata

SAND – Statistical analysis of natural resource data

SAND har fokusert sin forskning om problemstillinger knyttet til oljeindustrien. Vi har konsentrert oss om fem hovedområder.

Seismiske data. En utfordring er å ekstrahere informasjon om egenskapene til olje- og gassreservoarer fra seismiske data. Vi bruker seismisk inversjon til å omforme seismiske observasjoner til data om berggrunnens egenskaper. Disse omformede dataene skal kobles til petrofysiske egenskaper som er relevant for oljeutvinning. I 2006 har vi hatt oppdrag for Statoil og ENI innenfor dette området.

Dynamiske data. Dynamiske data er observasjoner av hvordan gass, olje og vann flyter i berggrunnen. Ønsket er å beskrive en reservoarmodell som oppfører seg slik som de dynamiske dataene tilsier, men sammenhengene er tvetydig og komplisert. I samarbeid med Statoil og Roxar har vi utprøvd flere måter å bruke dynamiske data for å oppnå en bedre beskrivelse av reservoaregenskapene.

Modellering av forkastninger og geologiske lag. Forkastninger og den geologiske lagdelingen danner den overordnede geometrien til reservoarene. Presis informasjon om geometrien har betydning for anslag på mengden olje og gass som finnes og på hvordan man skal plassere oljebrønner. I 2006 har vi i samarbeid med Hydro og Statoil laget et program for å integrere mest mulig data for å beregne lagdelingen svært nøyaktig. Arbeidet sluttføres i 2007.

Modellering av reservoaregenskaper. En realistisk beskrivelse av reservoaregenskapene er viktig for å lage en effektiv plan for hvordan oljen skal utvinnes. Vi ønsker å integrere alle tilgjengelige data innenfor en geologisk realistisk ramme. I 2006 har vi hatt gjennombrudd innen modellering av dypmarine avsetninger, og vi har kommet godt i gang med et større prosjekt hvor vi ser på gridbaserte modeller som kalles Markovfelt og multipoint-metoder. Disse prosjektene er i samarbeid med NTNU, Stanford University, Universitet i Bergen, ConocoPhillips, ENI, Hydro og Statoil.

Beslutningsstøtte. Dette favner flere overordnede problemstillinger der usikkerhet står sentralt: Prognoser for boring og brønnoperasjoner, beregning av usikkerhet i tilstedeværende ressurs,

The department has organized its activity within five main topics:

Seismic data. The main challenges is to extract information that can be used to describe reservoir properties and to detect hydrocarbons. Methods include elastic seismic inversion, rock physics models, and statistical estimation and simulation techniques.

Dynamic data. In 2006 we have worked with Statoil and Roxar to find ways of including well test data and connectivity information into 3D models. This work will be finalized in 2007.

Modelling of faults and surfaces. The main task in 2006 has been to make a robust and efficient tool for depth conversion and mapping of surfaces. Focus has been on using horizontal wells, QC

Ass. forskningssjef/Asst. research director Arne Skorstad

Forskningsjef/Research director Petter Abrahamsen, Dr.scient

evaluering av porteføljer og eksperimentell design. Det største prosjektet har vært videreføring av estimering av boretider for Hydro.

Arbeidet vårt preges av høy aktivitet i oljeindustrien og at offentlige ordninger for finansiering av forskning er blitt bedre de senere år. Flere av våre større prosjekter har betydelig støtte fra Norges forskningsråd.

ANSATTE/EMPLOYEES

Almendral Vasquez, Ariel

Dr.scient

Dahle, Pål, Dr.philos

Fjellvoll, Bjørn, Cand.scient

Georgsen, Frode, Cand.scient

Hauge, Ragnar, Dr.scient

Hollund, Knut Utne,

Cand.scient

Kjønsberg, Heidi, Dr.scient

Kolbjørnsen, Odd, Dr.ing

Røe, Per, Siv.ing

Soleng, Harald H., Dr.philos

Stien, Marita, Siv.ing

Syversveen, Anne Randi, Dr.ing

and automation of data handling. The work is sponsored by Hydro and Statoil. The FaultFacies project in cooperation with University of Bergen (CIPR) has also been a significant project in 2006.

Modelling of reservoir properties. A major project on deep marine deposits sponsored by Hydro and ConocoPhillips has shown some very promising results. Also, a large project sponsored by ENI, Hydro and Statoil on Markov random fields and multipoint methods have some promising results. In this project we cooperate with NTNU and Stanford University.

Decision support. The main activity in 2006 was to implement a system for estimating time and expenses in drilling operations for Hydro. This system is now used in all of Hydros drilling operations.

Norsk Regnesentral
Norwegian Computing Center

Gaustadalléen 23
P.O.Box 114 Blindern
N-0314 Oslo, Norway

Tel.: 47 22 85 25 00
Fax: 47 22 69 76 60
<http://www.nr.no>